

EARLY MODERN WORKSHOP: Jewish History Resources

Volume 9: Cross-Cultural Connections in the Early Modern Jewish World, Brown University, Providence, RI, February, 26-27, 2012

Finding Common Ground: The Metz Beit Din and the French Judicial System

Jay Berkovitz, University of Massachusetts

Introduction

In the two decades preceding the French Revolution, the rabbinic court of Metz functioned within a complex world of overlapping legal jurisdictions. The extant records of the *beit din* in the years 1771-1790 contain evidence of familiarity with French law and even an interest in taking that law into consideration in its own deliberations. From time to time, the *beit din* instructed litigants to consult French *avocats* in order to clarify a legal question, and in some cases the *beit din* itself initiated the consultation. There were also, certainly, instances when individuals sought the opinion of French lawyers on their own. Whatever the circumstances, it is clear that the Metz *beit din* wanted to avoid running afoul of French law and legal norms. But the occasional collaborative relationship with French legal officials and institutions also offers important evidence of the rabbinic court's integration within the legal structure of the state and of the permeability of legal boundaries.

My approach to law as a source of social and cultural history is informed by recent work in French legal history. Historians have begun to focus on lower level courts as places “where judges, lawyers, litigants, and communities came together to negotiate, contest, and use the law’s symbolic and, at times, coercive authority. More and more, historians view courts as arenas for negotiation where justice came to be understood as “a mode of social interaction between individuals, communities, and the state.”¹

Broad social, economic, and political forces in the second half of the eighteenth century fostered an awareness of French law among members of the Jewish community, while the demands of daily life called for a familiarity with the particulars of the French legal system. At the judicial level, this was achieved, in part, through consultation with French *avocats*. Precisely what motivated these consultations is deceptively simple. In

¹ Hervé Piant, *Une justice ordinaire : justice civile et criminelle dans la prévôté royale de Vaucouleurs sous l'ancien régime* (Rennes, 2006).

seventeenth- and eighteenth-century France, consultation had become a well-established facet of legal culture. It was a service provided by lawyers, known as *avocats consultants*, who did not plead cases but offered professional counsel outside the courtroom. Hervé Leuwers's recent study of lawyers traces the growth in the honor and independence of *avocats* in the seventeenth and eighteenth centuries, first under Louis XIV, when a series of royal ordinances and judicial *arrêts de règlement* enhanced the public standing and legal competence of *avocats*.² Their professed impartiality and their reputation for dedication to the public welfare helped create a bond of trust with clients and judges alike. Their interest and ability to disseminate their ideas formally in print as *consultations*, *mémoires judiciaires*, or *factums* enabled them to become an influential voice of public opinion.³

Legal consultation also served as a bridge between the Jewish and French judicial systems. The talmudic aphorism *dina d'malkhuta dina*, a fundamental principle of accommodation to the law of the state, implied that there were two distinct legal frameworks to which Jews needed to conform. In the Metz *beit din* records there is clear evidence of the conviction that this could not be achieved without knowledge of the larger legal setting. And within the French legal establishment there was, as well, a parallel interest in facilitating the legal integration of the Jews. This is evident from the regular interaction with a cadre of bureaucratic officials, at varying levels, that included notaries, translators, scribes, sheriffs, and *avocats*.

Because the boundaries between the two legal systems were permeable, it was important for the *beit din* to define with great care when recourse to the civil courts was justified and when it was not. In spite of its growing prevalence in the eighteenth century, or perhaps precisely because of it, recourse to the *arkha'ot* (non-Jewish courts) remained a highly contentious act that was viewed, in theory, as a betrayal of the sovereignty of the Jewish community and Jewish law. Nevertheless, medieval and early modern codes also spell out clear guidelines when remaining within the system is not possible. In Metz, the *beit din* frequently provided details on how to approach the civil courts. Equally important are the numerous instances when the rabbinic court recommended that the litigants seek the

² See Hervé Leuwers *L'invention du barreau français, 1660-1830: la construction nationale d'un groupe professionnel* (Paris, 2006).

³ See David A. Bell, *Lawyers and Citizens: The Making of a Political Elite in Old Regime France* (Oxford: Oxford University Press, 1994); idem, "Barristers, Politics and the Failure of Civil Society in Old Regime France," in Terence Charles Halliday and Lucient Karpik, *Lawyers and the rise of western political liberalism: Europe and North America from the eighteenth to twentieth centuries* (Oxford, 1997), pp. 25-36, and 65 ff.

legal expertise of *avocats*. Examples range from questions concerning endorsement of letters of exchange to the payment of civil court expenses in Lorraine.⁴

In source 1, which concerns a dispute between physician Feibelman and the family of the late Jacob Steinbiedersdorf over a claim of unpaid medical bills, the *beit din* based its ruling on the standard of “trustworthiness” as understood in French law. It therefore urged the parties to consult French *avocats* for clarification. Source 2 also concerns a dispute over a medical bill. In this instance, the *beit din* differentiated between the part of the case it would handle itself and the part that required the advice of *avocats*. At issue, according to the *beit din*’s understanding, was whether a physician enjoyed privileged status over other creditors. Consequently, the *beit din* instructed the two sides to seek the legal opinion of *avocats* and concluded that their opinion would be binding on the two parties, in accordance with the law of the land.

Source 3, which will be the main focus of discussion, is the text of a consultation provided by two *avocats*, one of whom was Pierre-Louis Roederer, who would later emerge as a champion of Jewish emancipation. This is a Hebrew translation of the French text, dated 30 August 1773, which I found in the Archives départementales de la Moselle; I do not know if the French original is still extant. The document is an opinion crafted in response to questions concerning an inheritance dispute between natural heirs and beneficiaries of the will of Reizele Elzus. The relevant part of the case is found in lines 1-29. The fact that this consultation was translated into Hebrew raises several intriguing issues. Closely related to this is source 4, drawn from the Metz Pinkas Beit Din, which involves the same dispute, approximately two years later (though undated). (It should be noted that Neta Emrich and Neta Gompertz are the same person.) The two sources complement each other, together providing a more complete story of what was at issue and the divergent approaches of Jewish and French law.

Even prior to their civil emancipation, Metz Jews found in the law a rather predictable ordering of reality that was governed by rules and regulations. Law was a realm that offered some respite from the randomness of social, economic, and political disabilities that are more familiar from commonly known historical sources. At the risk of overstatement, I am suggesting that the civil courts were, in the broad sense, an arena where Jews were viewed, to a certain degree, as members of a shared public. In

⁴ Pinkas Metz Beit Din, Record Group 128, Box 2, Collection of Rabbinical and Historical Manuscripts, YIVO Archives, vol. 1, pt. 1, 21b; vol. 1, pt 2, 38b.

France, law offered a universal language and though there was no presumption of equality, Jews enjoyed within the legal sphere the illusion of citizenship before they were actually admitted as citizens.

Bibliography

David A. Bell, *Lawyers and Citizens: The Making of a Political Elite in Old Regime France*. Oxford: Oxford University Press, 1994.

Jay R. Berkovitz, "Acculturation and Integration in Eighteenth-Century Metz." *Jewish History* 24:3-4 (2010): 271-294.

_____, *Protocols of Justice: The Pinkas of the Metz Beit Din, 1771-1790*. Boston: Brill Academic Publishers, 2013.

Frances Malino, "Competition and Confrontation: the Jews and the Parlement of Metz." *Les Juifs devant l'histoire. Mélanges en l'honneur de Bernhard Blumenkranz*. Paris: A. et J. Picard, 1985.

_____, "Resistance and Rebellion: The Jews in Eighteenth Century France," *Jewish Historical Studies* (XXX), 1989, pp. 55-70.

EARLY MODERN WORKSHOP: Jewish History Resources

Volume 9: Cross-Cultural Connections in the Early Modern Jewish World, Brown University, Providence, RI, February, 26-27, 2012

Finding Common Ground: The Metz Beit Din and the French Judicial System

Jay Berkovitz, University of Massachusetts

Pinkas Metz Beit Din, Vol. 1, pt. 1, 35a

Translated by Jay R. Berkovitz

24. Concerning the claim of Feivelman the physician against the estate of Jacob Steinbiedersdorf z"l [in the amount of] 343 *livres* for
25. treating and visiting him and members of his household during his life. ...
31. And after they offered lengthy arguments, we the *beit din* issued a ruling that for
32. the period when the physician is trusted regarding his claim in the civil court so that the defendant cannot
33. counter with "I paid," then for the period that he has trustworthiness, if he swears that he only received
34. the aforementioned 84 *livres* for payment of the bill he claimed today, he must also include in his oath
35. that he is including in his bill only 10 sou for each time he visited R. Jacob or members of his household, and that he is entitled to 36 *livres*
36. for twelve visits he made during the night, and six *livres* for consultation. Thus
37. the estate must pay immediately the amount for which he will swear. And if the *apotropsim* refuse to pay him, then
38. he is entitled to take them to the civil courts. But during the time when he does not have trustworthiness in the civil courts
39. he may not claim anything. And concerning the aforementioned trustworthiness, it is incumbent on the parties to ask
40. two *avocats*, and on the basis of their opinion the matter of trustworthiness will be determined. That is, each of the parties
41. will choose one *avocat* and then the *beit din* will go with them to hear what they say.
42. The ruling was issued by the *beit din* today, Wednesday, 28 Tammuz 5532 [1772]

EARLY MODERN WORKSHOP: Jewish History Resources

Volume 9: Cross-Cultural Connections in the Early Modern Jewish World, Brown University, Providence, RI, February, 26-27, 2012

Finding Common Ground: The Metz Beit Din and the French Judicial System

Jay Berkovitz, University of Massachusetts

Pinkas Metz Beit Din, Vol. 1, pt. 1, 35a

24. ע"ד שתבע הק' כ"ה פייבלמן רופא מעזבון ר' יעקב שטב"ד ז"ל שמ"ג ליוור ממה
 25. ששימש וביקר אותו ואת בני ביתו בחייו. ...
31. ואחר שהאריכו בטענותיהם יצא מאתנו ב"ד שעל
 32. משך הזמן שיש נאמנות להרופא על תביעתו בערכאו' באופן שאין הנתבע יוכל
 33. לטעון נגדו פרעתי. אזי על אותו זמן שיש לו נאמנות כנ"ל אם ישבע שלא קבל
 34. פ"ד ליוור הנ"ל לפרעון רק על חשבון כפי שתבע כהיו' גם יכלול בשבועתו שאינו
 35. מביא בחשבון רק י"ס לכל פעם שהלך אצל ר"י הנ"ל או ב"ב ושמגיע לו ל"ו ליוור
 36. עבור י"ב פעמים שהלך אצלו תוך הלילה. וששה ליוור קונסולטאסיאן אזי
 37. על מה שישבע מחויב העזבון לשלם לו תיכף. ואם יסרבו האפטרופסי' לשלם לו אזי
 38. רשאי ר"פ הנ"ל לכופ ולנגש אותם בערכאו'. אבל על הזמן שאין לו נאמנו' בערכאו'
 39. כנ"ל אינו יכול לתבוע שום דבר. ועל נאמנות הנ"ל מוטל על הצדדי' הנ"ל לשאול את
 40. שני אדוואקאטין ועל פיהם יצא הדבר לענין הנאמנו' הנ"ל. דהיינו כאו"א מהצדדי'
 41. הנ"ל יברר אדוואקאט אחד ואז ילך א' מהב"ד עמם לשמוע מה שיצא מפיהם
 42. הפסק הלז יצא מפי ב"ד היו' יו' ד' כ"ח תמוז תקל"ב. הב"ד ה"ה אדמ"ו הגאון אב"ד נר"ו.
 43. וה"ה מו"ה יוזל מערכינגין. וה"ה מו"ה מרדכי לוי

EARLY MODERN WORKSHOP: Jewish History Resources

Volume 9: Cross-Cultural Connections in the Early Modern Jewish World, Brown University, Providence, RI, February, 26-27, 2012

Finding Common Ground: The Metz Beit Din and the French Judicial System

Jay Berkovitz, University of Massachusetts

Pinkas Metz Beit Din, Vol. 2, p. 85b

1. And after we heard their arguments, we decided that the aforesaid parties
2. will ask the opinion of *avocats* as to what is *dina d'malkhuta* [the law of the land], viz. whether a physician has priority over all other creditors, and if he is considered trustworthy concerning all that he says/testifies,
3. and if he is considered trustworthy in this [specific] case, where the rental contract had already been sold. And even if he has trustworthiness, whether the trustworthiness stands even when no oath is taken,
4. that is, that he is not required to swear that he was not paid nor [swear] concerning the number of times he visited the patient. And the parties are obligated to uphold all that is stated by the *avocats*
5. from the standpoint of *dina d'malkhuta*. This ruling was issued by the *beit din* today, Wednesday, 11 Sivan 5543 [1783] [...]

EARLY MODERN WORKSHOP: Jewish History Resources

Volume 9: Cross-Cultural Connections in the Early Modern Jewish World, Brown University, Providence, RI, February, 26-27, 2012

Finding Common Ground: The Metz Beit Din and the French Judicial System

Jay Berkovitz, University of Massachusetts

Pinkas Metz Beit Din, Vol. 2, p. 85b

1. ולאחר ששמענו דבריהם. פסקנו שהצדדים
2. הנ"ל ישאלו פי אדוואקאטין כיצד הוא דינא דמלכותא אם הרופא מוקדם לכל בעלי חובות. ואם יש לו נאמנות לכל מה שיאמר
3. ואם יש לו נאמנות בנדון זה שכבר נמכר השטר שכירות. ואפי' אם יש לו נאמנות. אם הנאמנות הוא אפי' בלא שבועה
4. דהיינו שא"צ לשבע שלא נפרע וכמה פעמים שהי' הולך אצל החולה. וכל מה שיצא ע"פ אדוואקאטין מחויבים הצדדים
5. לקים מצד דינא דמלכותא. הפסק הלז יצא מפי ב"ד היו' יו' ד' י"א סיון תקמ"ג לפ"ק. תיבות ואפי' אם יש לו נאמנות
6. אם הנאמנות דה"ק ד"ק הב"ד ה"ה אדמ"ו הגאון אב"ד נר"ו וה"ה הרב מו"ה דוד דישבעק. וה"ה מו"ה מרדכי לוי

EARLY MODERN WORKSHOP: Jewish History Resources

Volume 9: Cross-Cultural Connections in the Early Modern Jewish World, Brown University, Providence, RI, February, 26-27, 2012

Finding Common Ground: The Metz Beit Din and the French Judicial System

Jay Berkovitz, University of Massachusetts

Copy of a Consultation of M. Roederer and Pakain

Advocates here who were approached by the heirs of M. Reizele, 30 August 1773

Archives départementales de la Moselle, Consistoire israélite 17J24
translated by Jay R. Berkovitz

1. The undersigned legal advisors who saw the will of Reizele Elzus, the widow of R. B[erman] Speyer, dated 12 May 1766 and its codicil
2. dated 20 December 1769 and the formal announcement of them both dated 14 March 1773, the inventory [of the estate] from the 19th
3. of the following April, and the account of the completion of the inventory from the 20th of the aforementioned month, the claim that was made in the bailliage court in this city
4. on the 7th of the month of June 1773 by Neta Gompertz on his own behalf and with the power of attorney of his wife, and acting as a guardian for his sons, with a written
5. record [*mémoire*] / were consulted on the matters on which there were questions / and their opinion on the first is that Neta Gompertz
6. cannot claim the moveable items from the room that was given to him by Reizele according to a note [of indebtedness] in Hebrew [lit. “in the holy language”], insofar as he himself did not claim it
7. until a large number of arguments opposed to him had accumulated. – And how can one validate the Hebrew note at the same time that he would like to certify
8. Reizele Elzus’s will, which weakens it [the Hebrew note] insofar as it bequeaths to others the moveable items
9. in her bedroom, and in particular the clock that is one of the moveable items, to Neta Gompertz.

10. In truth, Neta Gompertz could have chosen either that he would not accept the gifts from the will in order to claim [what is owed to him in] the Hebrew note of indebtedness or to renounce
11. the Hebrew note of indebtedness in order to receive the gifts that were bequeathed to him according to the will.
12. However Neta Gompertz, knowing that the two notes/contracts could not be simultaneously upheld, has nullified his Hebrew note
13. in order to accept the will upon himself —First he wanted to validate the will at the time of its announcement. Second, he was present at the reading of the inventory[.]
14. [H]e saw that the moveable items from the room of the deceased were included and he did not object or present his Hebrew note of indebtedness, even though it was the appropriate time
15. to present it so as not to confuse the estate with the moveable items that belonged to him from the room that was encumbered to him according to the note of indebtedness. In the third case he
16. claimed the clock pendulum that was given to him as a gift in the will, and not as part of the moveable items that belong to him on the strength of the contract.
17. Fourth, his claim in baillage court was to secure an order to certify and validate the will and to distribute the gifts to him and to his sons, and he did not make an announcement
18. concerning any residue of rights from another vantage. All of these reasons together are sufficient to verify the explicit nullification that
19. Neta Gompertz enacted concerning his rights from the Hebrew note. Nevertheless, with all of these objections to Neta Gompertz on account of
20. his explicit acceptance of Reizele's will and the implicit nullification of the Hebrew contract; without a doubt if the will cannot
21. be validated in all of its details / and if there is a judgment of the *beit din* that nullifies or weakens some details within it, then Neta Gompertz
22. is discharged from his acceptance of the will and he is free to strengthen himself with the power of the Hebrew note of indebtedness – and if he wants to combine
23. his rights from the will with those from the note of indebtedness, this is prohibited, as there is an important general principle, [namely,] that it is impossible to divide the acceptance of a will,

24. just as it is impossible to divide the acceptance of natural inheritance, and just as the natural heir cannot inherit only part of an estate, and renounce
25. the rest, because just as he is obligated to renounce the entire estate or the accept it,
26. the beneficiary of a will cannot divide a will so as to accept one part and to renounce the rest. Neta Gompertz is required to rely on the power of
27. his acceptance of the will, or to renounce it entirely, in the first way if the gifts that are given him are diminished, he may not
28. make up the difference with the rights in the Hebrew note of indebtedness, and if he chooses the second way to affirm the note of indebtedness, he is required to entirely renounce
29. the rights from the will without any residue.
30. And regarding the second question, that Elia Gompertz was charged with the care of money and precious stones and other items from the estate of Reizele Elzus
31. he cannot keep the deposit which is in his care under the pretext that not all of the beneficiaries together want either divide it according to
32. the will or to give it to the natural heirs, to each the amount he is entitled. There are ways to force him to give it up. The first
33. is to summon him to judgment to transfer the deposit, or to hand it over, and they should send for the beneficiaries with the same summons,
34. those who are not here, whether in the homes in which they lived before their travels, or in the lord prosecutor general's [*procureur général*] office, in order
35. to command him according to the law of transmission from the deposit, or the division/distribution, and the sentence will be the same for all of them/ and the second way is
36. to claim the transmission or the distribution on the condition that first he will repay all of the expenses and obligations of the estate, and for the rest of the property
37. deposited in his care, the portions which are due, either as gifts or as inheritance, to those who are not currently present. There is no doubting [this] as it has undergone review and is enduring law.

EARLY MODERN WORKSHOP: Jewish History Resources

Volume 9: Cross-Cultural Connections in the Early Modern Jewish World, Brown University, Providence, RI, February, 26-27, 2012

Finding Common Ground: The Metz Beit Din and the French Judicial System

Jay Berkowitz, University of Massachusetts

Copy of a Consultation of M. Roederer. Archives départementales de la Moselle. Consistoire israélite 17J24

העתק מן קונסילטאסיאן מן מ' רעדערער ופאקיין
אדוואקאטין כאן שנשאלו ע"פ יורשי מ' ריזלה ז"ל מן
למ"ד אוגוסט אלף תשע"ג למספרם

Traduction de la Consultation de M. Roederer 1773
Archives de la Moselle Consistoire israélite 17J24

1. היועציל ח"מ [חתומים מטה] שראו הצוואה מן ריזלה עלזו"ס א"ל ר"ב שפיאר מן י"ב מאיי אלף תשס"ו למספר[ם] וקאדיסיל שלה
2. מן כף דעסאמבר אלף תשס"ט, והשטר הכרזה מזה ומזה מן ד"י מארץ אלף תשע"ג האנוואנטער מן י"ט
3. אווריל שלאחריו, וסיפור מעשה מהגמר אינוואנטער מן כ"ף מחודש הלז, התביעה שנעשה בבאליאש מהעיר הזאת
4. זי"ן בחודש שוויין אלף תשע"ג ע"י נטע גומפערץ עבורו ובכח אשתו וכמו אפוטרופוס מבניו, עם כתב
5. זכרון מהשאלות / ניתיעצו על האופנים שנשאלו / ודעתם על הראשון שנטע גומפערץ
6. לא יכול לתבוע המטלטלין מהחדר שניתן לו מן ריזלה ע"פ שטר בלה"ק [לשון הקודש], באשר שהוא עצמו לא תבע
7. אותו כ"א מאז שנתקבצו רבוי טענות המתנגדי[ם] לו. -- ואיך תמצא לקיי' השטר בלה"ק שרוצה לאשר כעת
8. הצוואה מן ריזלה עלזוס היא מגרע אותו באשר שהי' נותנת לאחרי' מהמטלטלין שהם בחדר אשר שכבה
9. בו, ובפרטות המראה שעות לנטע גומפערץ שהוא חלק מן המטלטלי[ן].
10. באמת נטע גומפערץ הי' יכול לברור הן שלא לקבל המתנות מהצוואה כדי לתבוע השט"ח [השטר חוב] בלה"ק או להסתיר
11. השט"ח בלה"ק כדי לקבל המתנות הנעשו לו ע"פ הצוואה

12. אבל נטע גומפערץ ידע שהשני שטרות בלתי אפשרי להרכיבם יחד הי' מבטל שטרו בלה"ק כדי
13. לקבל עליו הצואה -- בראשון התרצה לקיי' הצוואה בעת הכרזתה. בשנית הוא הי' במעמד האיננונטע[ר]
14. הוא ראה נכלל המטלטלין מהחדר המונחת ולא ערער עליו ולא הראה שט"ח בלה"ק אעפ"י [אף על פי] שהי' הזמן גרמא
15. להראות כדי שלא לערב בהעזבון המטלטלין השייכין לו מהחדר המשועבד לו ע"פ שט"ח אי בשלישית הוא
16. תבע בפירוש הפאנדיל¹ שניתנה לו במתנה ע"פ [על פי] צוואה ולא בתורת חלק מהמטלטלין השייכין לו מכח השטר,
17. רביעית, תביעתו בבאליאש היתה לצות לאשר ולקיי' הצוואה וליתן המתנות לו ולבניו ולא עשה שום מודעה
18. על שום שיוור זכות מצד אחר / כל אופנים האלו בהתקבצם, דיו לאמת הביטול מפורש שעשה
19. נטע גומפערץ על זכותו מהשט[ר] בלה"ק. אעפ"כ עם כל כח מאופני[ם] המתנגדי[ם] לנטע גומפערץ בעבור
20. קבלה מפורש שעשה על הצוא' מן ריזלה וביטול בחשאי שעשה משט"ח בלה"ק. בלי ספק שאם הצוואה לא יכול
21. להתקיי' בכל פרטי[ה] / ואם יש פסק דין ב"ד [בית דין] שמבטל או מגרע איזה עניני[ם] מתוכה, אזי נטע גומפערץ הוא
22. מסולק מקבלת הצוואה שעשה ורשות בידו להחזיק עצמו בכח שט"ח בלה"ק -- ואם ירצה להרכיב
23. יחד זכויותיו מהצוואה ומהשט"ח זה מהנמנע, באשר שהוא כלל גדול שאי אפשר לחלק תורת קבלת הצוואה
24. כשם שאי אפשר לחלק תורת קבלת ירושה, וכמו שהיורש לא יכול להיות יורש על חלק אחד מן עזבון ולסלק
25. עצמו מהנשאר, כי אם מחויב לסלק עצמו מכל הנוגע לעזבון או לקבלת הכל, ככה המקבל מתנה לא
26. יכול להפריש הצוואה לקבל חלק אחד ולסלק עצמו מהנשאר. נטע גומפערץ מחויב לסמוך עצמו על כח
27. קבלתו מהצוואה, או לסלק עצמו בכלל, באופן הראשון באם יוגרע מהמתנות הניתנו לו, אינו יכול לתבוע
28. למלאות חסרונו בזכות השט"ח בלה"ק, ובאם יברור האופן השני לקיי' השט"ח מחויב לסלק את עצמו מכל
29. זכויות הצוואה בלי שום שיוור.
30. ועל השאלה השנית שה"ה כ' אלי' גומפערץ הוא נפקד ממעו' כסף וא"ט ושאר דברי[ם] מהעזבון מן ריזלה עלזו"ס

¹ בגרמנית: pendel, ופירושו: מטולטלת של שעון.

31. לא יכול לעכב הפיקדון שהוא תחת ידו ע"פ אמתלא שכל המקבלי מתנה יחד אינ' מרוצי[ם] הן לחלקו בתורת
32. הצואה או למסור ליד היורשי[ם] לחלקם לכל אחד מה שמגיע לו, יש אופני[ם] להכריח אותו לסלקו, בראשון
33. להזמין אותו במשפט לעשות המסירה או החלוקה ממה שיש תחת ידו, ובאותו הזמנה יזמין אותן המקבלי מתנות
34. שאינם כאן הן בביתם שהיו דרים בהם קודם נסיעתם, או בארמון האדון פראקרער שענעראל, כדי
35. לצות ע"פ משפט המסירה מהפקדונ[ת] או החלוקה, והסאנטאנס יהי' שוה לכולם יחד / ואופן השני הוא
36. לתבוע המסירה או החלוקה על תנאי שקודם כל יפרע כל ההוצאות וחובו' מהעזבון ולהשאר תחת יד
37. בנפקד החלקי' המגיעי' הן בתורת מתנה או בתורת ירושה לאותן שאיננו פה כעת
38. אין לפקפק דה"ק [דהעברת קולמוס] בלי ספק ב"ח ד"ק [דין קיומים]

EARLY MODERN WORKSHOP: Jewish History Resources

Volume 9: Cross-Cultural Connections in the Early Modern Jewish World, Brown University, Providence, RI, February, 26-27, 2012

Finding Common Ground: The Metz Beit Din and the French Judicial System

Jay Berkovitz, University of Massachusetts

Pinkas Metz Beit Din, Vol. 1, pt. 2, 16a. Record Group 128, Box 2, YIVO Archives

1. Concerning what was claimed by the heirs *par bénéfice d'inventaire* of Reizele a"h, widow of *Parnas u-Manhig* Berman Speyer z"l, and those who are also beneficiaries
2. as stated in the will, claimed against other beneficiaries named in the aforementioned will that they want to invalidate the will prepared in French in the year 1766, according their reckoning, in May, and also the codicil
3. that was prepared on 20 December 1769, according their reckoning. And their attorney, *dayyan* R. Yozel Morhange, advanced in their presence several arguments to invalidate the will and the codicil in their entirety,
4. so that everything in the will belongs only to the heirs. They also argued against Neta Emrich, one of the aforementioned beneficiaries, that since it is known according to several witnesses that Neta
5. owed a large sum to Reizele, and no [evidence of a] debt from him was found in the estate, therefore he [must] reveal to them what he owes the estate [...]

10. [...] And Neta responded that he has nothing at all that belongs to the estate and owes not even a cent to it,
11. but to the contrary, the estate owes him as per an *arrêt* of the *parlement* and also other written documents [relating to] six thousand *livres* to which he is entitled from the estate of *Pu"m*
12. Berman Speyer, which is prior to all the aforementioned beneficiaries and natural heirs. Neta also claimed that since he has a note that was executed on the day of his wedding, signed by *Pu"m*

13. Berman Speyer and his wife, [stating] that following the passing of both of them, Neta would take the moveable items, except for silver and gold and precious stones, which are in their designated room. And if the heirs do not give
14. these [to him], they are obligated to give him two thousand *livres* in exchange for the moveables. And now that the time has come to collect, he should be given, as a priority, one of the two aforementioned items.
15. Neta also claimed that insofar as is mentioned in the will that the estate shall pay him all that the aforesaid woman owes him according to his notebook, and he showed the *beit din* that
16. she owes him [as recorded] in his notebook the amount of four hundred eighty two *livres*, therefore the estate shall pay him this amount as a priority. The heirs responded that he already received
17. during the woman's lifetime the moveables in exchange for the note. And even if you say that he received nothing, he is entitled only to the amount of two hundred *livres* that is mentioned in the Neta's *contrat de mariage*
18. that the moveables are appraised at the aforesaid amount. Also, they are not obligated to pay him a cent of all his claims, since [at the time] of the woman's *inventaire*
19. Neta only advanced the claim concerning the notebook and nothing else, therefore they are not obligated to pay him anything of the foregoing claims except what
20. he is entitled to receive as per his notebook, and this also an oral claim. The heirs also demanded of Neta that insofar as it is stated in his *contrat de mariage* that
21. the income of the house in which Neta now lives belonged to *Pu" M* Berman and his wife Reizele all the days of their lives and the use belongs to him, therefore Neta must show quittances
22. for the entire rent of the house from the time he lived there until the death of Reizele, or he must pay the [back] rent. And Neta replied that he owes nothing
23. because she forgave him the rent. And after their protracted arguments and having seen the will in French and the codicil, written documents of Neta, and also
24. the compromise signed by all the aforesaid natural heirs and beneficiaries, we have ruled that with respect to the will and codicil in French, insofar as some of the aforementioned heirs

25. and beneficiaries signed it, [indicating] that they agree to carry out everything that is written in the aforementioned will and codicil. Therefore, those who signed it are obligated to fulfill the will and codicil
26. in its entire contents. Indeed, those who did not sign it can refuse to uphold [lit. “invalidate”] the will and codicil concerning all that is written therein. That is, they are initially obligated to pay from the estate
27. all the expenses and debts that are elucidated below. And following this, all those who did not sign shall take from whatever remains in the estate, each one, whatever he is entitled to according to the portion of his inheritance and not according to the value of the
28. will, and [as for] what remains after the distribution of the inheritance, those heirs who signed and the other beneficiaries, those who signed [are entitled] to what remains, each one according to the portion of his bequest.
29. And those remaining beneficiaries who did not sign cannot collect anything from the estate. Indeed, if it is confirmed by two competent witnesses that at the time of the preparation of
30. the will the moveables and silver mentioned explicitly in the will were actually there -- that which she gave to the beneficiaries, namely, the silver lamp that she bequeathed to Gumpel b. Neta or
31. the [clock] pendulum for Neta. Likewise, the clothing that she left to those mentioned in the will and codicil, these things will be given to the beneficiaries. But if the
32. aforesaid is not confirmed, they will get nothing from the portion of the heirs who did not sign it. And concerning Neta’s arguments, we the *beit din* have ruled that he must take a stern oath
33. with the holy ark open, a half hour after the morning prayer in the old synagogue on a day of gathering [Monday or Thursday], with no leniency, that he has in hand nothing that belongs
34. to the estate, either what he had owed her in writing or orally, or anything at all that is in his possession from the estate and that she gave him orally an unconditional gift
35. that he acquired lawfully, and he should also include [in the oath] that the debt in his notebook is trustworthy, that he gave her the article mentioned in the notebook and did not receive anything in exchange for it. He should also include that

- 36.the woman forgave him all the rent for the house claimed by the heirs and that he did not receive the furniture in exchange for the two thousand *livres*. And following the oath, Neta shall
- 37.collect, after the payment of the all the expenses of the estate the entire amount that he claimed as per his notebook. And all the moveables that are listed in the inventory
- 38.of the notary or according to two competent witnesses what was there, at the time of the death of the woman, in her designated room, those moveables Neta can take
- 39.against the note of indebtedness, except for the silver and gold and precious stones, prior to the other beneficiaries. Indeed, of whatever was not confirmed he cannot collect a cent on the strength of the note.
- 40.And as to the claim of six thousand *livres* advanced by Neta, there is nothing to his words. [...]
- 41.[...] Rendered orally, has undergone review and is enduring law.

EARLY MODERN WORKSHOP: Jewish History Resources

Volume 9: Cross-Cultural Connections in the Early Modern Jewish World, Brown University, Providence, RI, February, 26-27, 2012

Finding Common Ground: The Metz Beit Din and the French Judicial System

Jay Berkovitz, University of Massachusetts

Pinkas Metz Beit Din, Vol. 1, pt. 2, 16a. Record Group 128, Box 2, YIVO Archives

1. ע"ד שטענו כל היורשי' דאורייתא פאר בענפֿיס באינוואנטר¹ של האשה מרת ריזלה ע"ה אלמנת פו"מ המנוח כהר"ר בערמן שפיאר ז"ל וגם המה מקבלי מתנו' עפ"י צוואה טענו נגד שאר מקבלי מתנו' עפ"י צוואה הנ"ל שהמה רוצים לבטל הצוואה שעשה בלשון צרפת בשנת תשס"ו למספרם במאי' וגם הקודסל²
2. שנעשה כף דעסעמבר תשס"ט למספרם. וטען מורשא שלהם הדיין מו"ה יוזל מערכינגין במעמדם כמה טענות לבטל הצוואה וקודסעל הנ"ל מכל וכל רק כל מה שנמצא בעזבון הנ"ל שייכם ליורשים הנ"ל. גם טענו נגד נטע עמריך אחד ממקבלי מתנו' הנ"ל באשר שנודע עפ"י כמה עדים שכ' נטע הנ"ל היה
3. חייב סך רב להאשה ריזלה הנ"ל ולא נמצא בעזבון שום חוב ממנו ע"כ יגלה להם מה שהוא חייב בעזבון הנ"ל הן מעו' או שאר דברים שבידו מן האשה
4. הנ"ל. גם תבעו להקצין פו"מ כ' אלי' עמריך שיתן חשבון מהמעו' שלקח בשעת מיתתה של האשה הנ"ל ממגדל שלה. וכל מה שהוציא אפי' צדקו' אינו לשלם. והמורשא של שאר מקבלי מתנו' הדיין מו"ה מרדכי לוי השיב על כל פרט ופרט. מה שנוגע להצוואה וקודסעל הנ"ל אינו ביכולתם לבטל שום
5. דבר מכח כמה טענות בפרט שכמה יורשים חתמו תחת צוואה לקבל כל מה שכתוב בו. ופו"מ כ' אלי' עמריך השיב כל מה שנטל ממגדל האשה הנ"ל
6. היה לקיים הצדקו' המוזכרים בהצוואה שעשאה האשה הנ"ל לפני שני עדים כשרים וכפי חשבונו נשאר בידו ממעו' ששייך לעזבון רק הסך של שני
7. מאות וחמשים ושמנה ליורר ט"ד. וכ' נטע הנ"ל השיב שאין בידו שום דבר יהי' מה שיהי' שייך להעזבון הנ"ל וגם אינו חייב פרוטה אחת בעזבון
8. הנ"ל רק להיפוך הוא שהעזבון הנ"ל חייב לו עפ"י ארע³ מפארלמענט יר"ה וגם שאר כתבים ששה אלפים ליורר נותרו' ממה שמגיע לו מעזבון פו"מ כ"ה
9. בערמן שפיאר הנ"ל שהוא מוקדם לכל מקבלי מתנו' ויורשים הנ"ל. גם תבע כ' נטע הנ"ל באשר שיש לו שטר אחד הנעשה ביו' חתנותו חתום מפו"מ

¹ בצרפתית: par bénéfice d'inventaire .

² בצרפתית: codicille

³ בצרפתית: arrêt.

13. כהר"ר בערמן ואשתו הנ"ל שלאחר העדרת שניהם יקח כ' נטע הנ"ל המטלטלים חוץ מכסף וזהב וא"ט שהמה בחדר מובחר שלהם. ואם לא יתנו
14. היורשים כנ"ל מחויבם ליתנו לו שני אלפים ליוור תמורת המטלטלי' הנ"ל. וכעת שהגיע זמן גבייתו יותן לו עפ"י קדימה אחד משני דברים הנ"ל.
15. גם תבע כ' נטע הנ"ל באשר שמוזכר בהצוואה הנ"ל שהעזבון ישלם לו כל מה שהאשה הנ"ל חייבת לו עפ"י פנקסו והראה לפני הב"ד שהיא
16. חייבת לו בפנקסו סך ארבעה מאו' שמנים ושנים ליוור ע"כ ישלם לו העזבון סך הנ"ל עפ"י קדימה. והיורשים הנ"ל השיבו שכבר קיבל
17. בחי' אשה הנ"ל המטלטלים תמורת שטר הנ"ל. ואת"ל שלא קיבל כלום אינו מגיע לו רק סך של שני מאו' ליוור שמוזכר בקונטרא
18. דעמאריאש⁴ של כ' נטע הנ"ל שמטלטלים הנ"ל נישום בעד סך הנ"ל. גם אין מחויבם לשלם לו פרוטה אחת מכל התביעו' שלו לפי שבאינוואנטר⁵
19. של האשה הנ"ל תבע כ' נטע הנ"ל רק התביעה מן הפנקס הנ"ל ולא שום דבר אחר ע"כ אינו מחויבם לשלם לו שום דבר מכל תביעו' הנ"ל רק מה
20. שבא לו עפ"י פנקסו וזה הוא ג"כ תביעה בעפ"י. עוד תבעו היורשים לכ' נטע הנ"ל באשר שמוזכר בקונטרא דעמאריאש של כ' נטע הנ"ל שכל
21. ימי חי' פו"מ כהר"ר בערמן ואשתו ריזלה הנ"ל שייך הפירי מהבית להם שדר בו כ' נטע הנ"ל כעת והגוף שייך לו ע"כ יראה כ' נטע הנ"ל פטורים
22. מכל שכירות הבית מזמן שדר בו עד יו' מיתתה ריזלה הנ"ל או ישלם השכירו'. וכ' נטע הנ"ל השיב שאינו חייב פרוטה אחת מהשכירו' הנ"ל
23. לפי שהיא מוחלת לו השכירו'. PB ולאחר שהאריכו בטענותיהם וראינו הצוואה בלשון צרפת וקודסעל וגם הכתבים מן כ' נטע הנ"ל וגם
24. הקומפרומס⁶ חתום מכל היורשים ומקבלי מתנו' הנ"ל פסקנו מה שנוגע להצוואה וקודסעל הנ"ל בלשון צרפת באשר שכמה מיורשי דאורייתא
25. ומקבלי מתנות הנ"ל חתמוהו שהמה מסכימם לקיים כל מה שכתוב בצוואה וקודסעל הנ"ל. בכך אותן שחתמוהו מחויבם לקיים הצוואה וקודסעל
26. הנ"ל בכל מה שכתוב בו. אכן אותן שלא חתמוהו יכולין לבטלו הצוואה וקודסעל הנ"ל מכל מה שכתוב בו. דהיינו קודם כל מחויבם לשלם מהעזבון
27. כל הוצאו' וחובו' המבוארים להבא. ואח"כ יקחו אותן שלא חתמוהו מכל הנותרו' שבעזבון כל אחד מה שמגיע לו עפ"י חלק ירושתו ולא עפ"י ערך
28. הצוואה והנותרו' לאחר חילק ירושת הנ"ל אותן היורשים שחתמו ושאר מקבלי מתנו' אותן שחתמו הנותרו' הנ"ל כל אחד לפי החלק מתנתו.
29. ואותן שאר מקבלי מתנו' שלא חתמו אינו יכולי' לגבו' שום דבר מעזבון הנ"ל. אכן אם יבורר עפ"י שני עדים כשרים שהי' בעין בשעת עשיית
30. צוואה המטלטלים וכסף שמוזכר בצוואה הנ"ל בפירוש שנתנה למקבלי מתנות. דהיינו הכסף לאמפף שעשאה לכ' גומפיל בן נטע הנ"ל או

⁴ בצרפתית: contrat de mariage

⁵ בצרפתית: inventaire

⁶ בצרפתית: compromis

31. ופאנדעל לכ' נטע הנ"ל. וכמו כן המלבושים שנתנה לאותן המזכרים בצוואה וקודסעל הנ"ל אזי יותן אותן הדברים למקבלי מתנות. אכן אם
32. לא יבורר הנ"ל אין להם כלום מאותן חלק יורשים שלא חתמוהו. ומה שנוגע לטענות כ' נטע הנ"ל יצא מאתנו ב"ד שמחויב לשבע שבועה
33. חמורה בפתיחת אה"ק חצי שעה לאחר תפילת שחרית בבה"כ הישינה ביו' הכניסה בלי שום הוראת היתר שאין בידו שום דבר השייך
34. להעזבון הנ"ל הן מה שהיה חייב לה עפ"י כתב או בעפ"י או שום דבר יהי' מה שיהי' שהוא תחת ידו מעזבון הנ"ל והיא נתנה לו עפ"י במתנה
35. גמורה שקונה עפ"י הדין ויכלול שהחוב בפנקסו שהוא ביושר שהוא נתן לה הארטיקל שמוזכר בפנקסו ושלא קיבל עליו כלום. גם יכלול
36. שהאשה הנ"ל מחלה לו כל השכירו' הבית שתבעו היורשים הנ"ל ושלא קיבל המעביל תמורת שני אלפים ליורר. ולאחר השבועה הנ"ל יגבה
37. כ' נטע הנ"ל לאחר תשלום כל הוצאו' שבעזבון הנ"ל הסך כולה שתבע עפ"י פנקסו הנ"ל וכנ"ל. וגם כל המטלטלים שיבורר עפ"י אינוואנטר
38. של נאטריע או עפ"י שני עדים כשרים מה שהי' עומד בשעת מיתתה האשה הנ"ל בתוך חדרה המובחר אותן המטלטלי' יקח כ' נטע הנ"ל
39. עבור חוב שטר הנ"ל חוץ מכסף וזהב וא"ט מוקדם לשאר מקבלי מתנות. אכן מה שלא יבורר אינו יכול לגבו' פרוטה אחת מכח שטר
40. הנ"ל. ומחמת התביעה של ששה אלפים ליורר מן כ' נטע הנ"ל אין בדבריו כלום. ומחמת שטענו היורשים נגד פו"מ כ' אלי' הנ"ל יצא
41. מאתנו ב"ד שכ' אלי' הנ"ל ישבע שבועת היסת שכדבריו כן הוא. בעפ"י דהעברת קולמוס דין קיומים.